

PROTOCOL DE MESURES QUE CAL ADOPTAR DURANT EPISODIS D'ALTA CONTAMINACIÓ PER DIÒXID DE NITROGEN O PM10 A L'AJUNTAMENT DE VALÈNCIA

A. INTRODUCCIÓ

La Llei 34/2007, de 15 de novembre, de qualitat de l'aire i protecció de l'atmosfera, que té com a principi rector l'acció preventiva, estableix, en l'àmbit de l'Administració local, per als municipis de més de 100.000 habitants, determinades accions que poden dur a terme, com les de disposar d'instal·lacions i xarxes d'avaluació, informar la població sobre els nivells de contaminació i qualitat de l'aire, elaborar plans i programes per als objectius de qualitat de l'aire, i integrar les consideracions relatives a la protecció atmosfèrica en la planificació de les distintes polítiques sectorials, i adoptar quan siga necessari mesures de restricció total o parcial del trànsit. En concret estableix en l'article 16.4: "Així mateix, les entitats locals, amb l'objecte d'assolir els objectius d'esta llei, podran adoptar mesures de restricció total o parcial del trànsit, incloent-hi restriccions als vehicles més contaminants, a certes matrícules, a certes hores o a certes zones, entre altres."

El Reial decret 102/2011, de 28 de gener, relatiu a la millora de la qualitat de l'aire, estableix llindars d'alerta per a tres contaminants, diòxid de nitrogen, diòxid de sofre i ozó, i definix el llindar d'alerta com el nivell a partir del qual una exposició de breu duració suposa un risc per a la salut humana, que afecta el conjunt de la població i que requerix l'adopció de mesures immediates. El valor del llindar d'alerta per al diòxid de nitrogen està establert en 400 µg/m³ durant tres hores consecutives en llocs representatius de la qualitat de l'aire, en una àrea del menys 100 km² o en una zona o aglomeració sencera, si esta última superfície és menor. El citat Reial decret estableix, així mateix, un valor límit horari per a la protecció de la salut de diòxid de nitrogen de 200 µg/m³ que no ha de superar-se més de 18 ocasions per any civil en cap de les estacions de la xarxa. Quant a les partícules PM10, s'estableix un valor límit diari per a la protecció de la salut de 50 µg/m³ que no ha de superar-se més de 35 ocasions per any. El valor límit anual se situa en 40 µg/m³.

Al municipi de València, el llindar d'alerta per al diòxid de nitrogen no s'ha superat en cap moment, des que s'hi realitza el control i vigilància de la contaminació atmosfèrica. El valor límit horari s'ha superat en molt poques ocasions i de forma aïllada a les estacions de la xarxa de vigilància en els últims anys; en cap ocasió s'ha excedit el nombre de superacions horàries anuals permeses per la legislació. Respecte a les PM10, el valor límit anual no s'ha superat en cap de les estacions de la xarxa en els últims anys. Tampoc s'ha excedit el nombre de superacions diàries anuals permeses per la legislació, per a cap estació de la xarxa. En tot cas, i anteposant la salut de les persones sobre qualsevol altra consideració, és voluntat d'este Ajuntament desplegar este protocol per a tindre prevista esta situació.

Els episodis ambientals de contaminació es poden presentar quan l'atmosfera veu reduïda la seua capacitat de dispersió dels contaminants. Esta reducció pot estar provocada per situacions anticiclòniques persistents, que es caracteritzen per l'absència de vent i precipitacions. Este fenomen pot aparèixer generalment en l'època hivernal, ja que es poden donar situacions d'inversió tèrmica en l'atmosfera, és a dir, l'existència d'una capa d'aire en altura que està més calent que el de la capa inferior, la qual cosa reduïx encara més els moviments de l'aire.

Les elevades concentracions de diòxid de nitrogen que es donen en estos episodis de contaminació són degudes a la combinació de les emissions del trànsit rodat en l'àmbit urbà amb unes condicions meteorològiques especialment adverses (condicions anticiclòniques) per a la dispersió de contaminants. Davant de la possibilitat que poguera produir-se una situació com la descrita, s'establix un protocol d'actuació, i es fixen distintes situacions en funció de les concentracions d'estos dos contaminants (NO₂ i PM₁₀) i de la seua persistència.

B. DEFINICIÓ DE NIVELLS D'ACTUACIÓ

Per al diòxid de nitrogen s'establixen tres nivells d'actuació en funció de les concentracions que es registren a la ciutat:

NIVELL DE PREAVÍS. Quan en dos estacions qualssevol de la xarxa de vigilància de la ciutat se superen els 180 µg/m³ de NO₂ durant dos hores consecutives.

NIVELL D'AVÍS. Quan en dos estacions qualssevol de la xarxa de vigilància de la ciutat se superen els 200 µg/m³ de NO₂ durant dos hores consecutives.

NIVELL D'ALERTA. Quan en dos estacions qualssevol de la xarxa de vigilància de la ciutat se superen els 400 µg/m³ de NO₂ durant tres hores consecutives.

Per a les PM₁₀ s'establixen dos nivells d'actuació en funció de les concentracions que es registren a la ciutat:

NIVELL DE PREAVÍS. Quan en dos estacions qualssevol de la xarxa de vigilància de la ciutat s'hagen superat el dia anterior els 50 µg/m³ de mitjana diària.

NIVELL D'AVÍS. Quan en dos estacions qualssevol de la xarxa de vigilància de la ciutat s'hagen superat el dia anterior els 80 µg/m³ de mitjana diària.

Abans de declarar superats els nivells de preavis i avis per a PM₁₀, es tindrà en compte que estos nivells no es veguen afectats per condicions circumstancials i/o conjunturals, de tal forma que estos no siguen representatius de l'àrea avaluada. Així mateix, quan se superen els nivells de preavis i avis per a PM₁₀ per la intrusió de pols sahariana, s'indicarà clarament en les mesures informatives l'origen natural d'estes superacions.

C. DEFINICIÓ DELS TIPUS D'EPISODIS DE CONTAMINACIÓ

A més dels nivells definits en l'apartat B i tenint en compte els valors aconseguits i la persistència de les superacions, s'establixen episodis de contaminació atmosfèrica que queden definits de la manera següent:

NO2 EPISODI TIPUS 1: 1 dia amb circumstàncies de nivell d'avís, amb independència de la seua duració. EPISODI TIPUS 2: 1 dia amb circumstàncies de nivell d'alerta o 2 dies consecutius amb circumstàncies de nivell d'avís, amb independència de la seua duració.

PM10 EPISODI TIPUS 1: 2 dies amb circumstàncies de nivell de preavís. EPISODI TIPUS 2: 1 dia amb circumstàncies de nivell d'avís.

D. ACTUACIONS

o NIVELL DE PREAVÍS. Especial atenció interna per part del servici competent en la vigilància de la qualitat de l'aire de l'Ajuntament, tant dels nivells de NO2 i PM10, com de l'evolució meteorològica. Comunicació a altres servicis municipals (Gabinet d'Alcaldia, Gabinet de Comunicacions, Mobilitat Sostenible, Policia Local, OCOVAL i EMT) de la situació de preavís als efectes oportuns.

o EPISODI TIPUS 1. A més de les mesures preses amb el nivell de preavís, s'adoptaran altres mesures:

o **Mesures informatives** a la població (descrites en l'ANNEX 1) i una sèrie de recomanacions per a publicar en les xarxes socials (descrites en l'ANNEX 2).

o Mesures que ha d'establir el Servici de Mobilitat: prohibició de l'estacionament de vehicles en la zona blava i zona taronja.

Per a això, es donarà la indicació a l'empresa gestora de l'ORA que anul·le l'ús de les màquines expenedores per mitjà de la instal·lació d'una placa que n'impedisca l'ús, atés que actualment no estan centralitzades. A més, haurà de suspendre la possibilitat de pagament a través de l'app de Telpark. Estes dos actuacions es complementaran amb informació en els expenedors i en l'app sobre la prohibició d'aparcar en zona blava i taronja, amb les excepcions descrites en l'ANNEX 3. En l'ANNEX 4 s'adjunten les zones blaves i taronja que existixen actualment a la ciutat.

o La Policia Local col·laborarà **amb personal controlador** de l'empresa gestora de l'ORA en el compliment de la prohibició d'estacionament en la zona blava i zona taronja, tenint en compte les excepcions (annex 3). Així mateix, col·laborarà en el compliment de les prohibicions que s'establisquen, relacionades amb operacions en via pública.

o EPISODI TIPUS 2

A més de les **mesures informatives de l'episodi tipus 1** i descrites en l'apartat corresponent, es continuarà amb la vigilància continuada del nivell de contaminació per part del servici competent en la vigilància de la qualitat de l'aire de l'Ajuntament i s'adoptaran altres mesures:

o Mesures d'informació específiques per a l'episodi tipus 2 a grups de població de risc, que consistirà en informació de prevenció en salut ambiental i de minimització de l'exposició. L'objectiu serà informar la població especialment sensible com majors, xiquets i persones amb patologia respiratòria o cardiovascular crònica i immunodeprimits, embarassades i diabètiques.

S'haurà d'informar en tots els col·legis (públics, concertats i privats), instituts, universitats, centres de salut, hospitals de la ciutat, així com residències de persones majors i centres de dia.

o Mesures que ha d'establir el Servici de Mobilitat Sostenible entre les quals s'inclou la restricció total al trànsit dels vehicles, incloses motocicletes, tricicles i ciclomotors, segons matrícula, excepte per a tots els vehicles de l'ANNEX 5. La distinció per matrícules es realitzaria de la manera següent: podran circular en dies parells els vehicles la matrícula dels quals acabe en nombre parell o en zero i en dies imparells, els vehicles la matrícula dels quals acabe en número imparell. La Policia Local desenvoluparà un pla de control de trànsit en compliment de les restriccions que establisca el Servici de Mobilitat Sostenible.

o Altres mesures que podrien contemplar-se, i que hauria de decidir, si les considera adequades, l'Òrgan de Gestió d'Episodis d'Alta Contaminació Atmosfèrica serien:

Restricció d'operacions en les obres que generen contaminants a la ciutat.

Restricció de les operacions d'asfaltat als carrers durant este període.

Suspènre tots els derrocaments durant este període.

o També s'aplicaran les altres mesures establides en l'episodi 1.

ÒRGAN (TAULA) DE GESTIÓ D'EPISODI DE CONTAMINACIÓ

Per mitjà d'este protocol es crea l'Òrgan de Gestió d'Episodis d'Alta Contaminació Atmosfèrica. Este òrgan estarà compost per:

o Servici de Qualitat i Anàlisi Mediambiental, Contaminació Acústica i Platges

o Servici de Mobilitat

o Gabinet d'Alcaldia

o Gabinet de Comunicacions

o Policia Local

o OCOVAL

o EMT

Cada servici inclòs haurà d'assignar un responsable que integre el dit òrgan.

ANNEXOS

ANNEX 1: MESURES INFORMATIVES

Les mesures informatives inclouran, a banda d'aquelles que es consideren oportunes en cada episodi, les següents:

- o Notes de premsa als mitjans de comunicació més rellevants de la ciutat: premsa escrita, ràdio i televisions

- o Inclusió d'un bàner informatiu en el web de l'Ajuntament. La informació inclourà dades concretes sobre les concentracions a què s'ha arribat, les hores de superació i les estacions on s'han produït les superacions, inclusió de missatges informatius en els panells de trànsit de l'Ajuntament amb recomanacions perquè s'utilitze el transport públic, no s'utilitze el vehicle privat, etc.

- o Inclusió d'informació en els sistemes d'informació de transport públic (EMT, Metrovalencia, operadors metropolitans i RENFE -rodalies de València).

- o Xarxes socials (twitter, Facebook, etc.)

- o Inclusió d'informació en els canals propis de la Policia Local (Twitter, Facebook, etc.).

- o Informar des del Centre de Gestió de Trànsit Municipal a la DGT i CEGESEV (Generalitat Valenciana) del tipus de mesura que es prendrà i quines restriccions al trànsit de vehicles privats s'implantaran perquè ho publiquen en la seua pàgina web, xarxes socials i puguen informar en els panells informatius d'accessos a la ciutat.

ANNEX 2: RECOMANACIONS

Les recomanacions que es poden utilitzar en xarxes socials serien les següents:

- o Es recomana l'ús del transport públic en els desplaçaments.

- o Es recomana no fer exercici físic intens a l'aire lliure.

- o Es recomana l'ús del cotxe compartit. Veure web de l'Ajuntament <valencia.compartir.org>.

- o Es recomana limitar la crema de restolls i marges agrícoles.

- o Es recomana realitzar una conducció eficient, conduir de manera suau i evitar en la mesura del possible les parades i les arrancades brusques.

- o Abaixar la temperatura de la calefacció o l'aire condicionat de les cases amb l'objectiu de minimitzar el consum energètic.

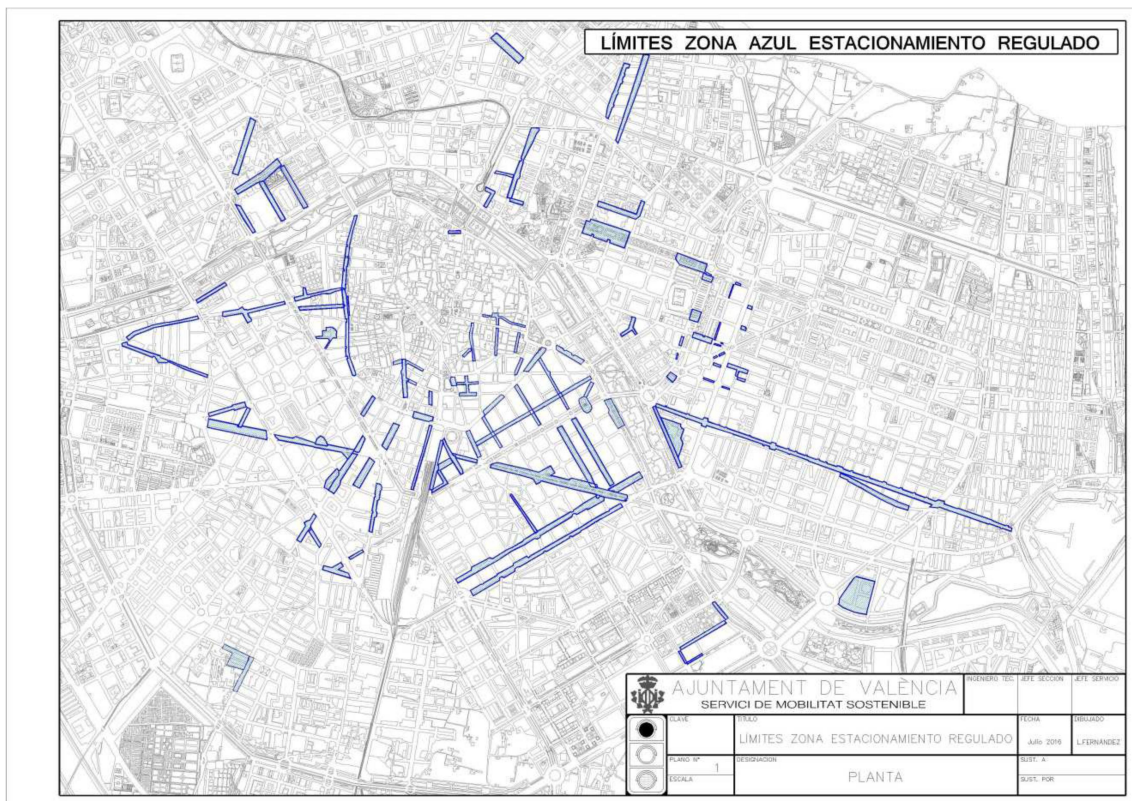
ANNEX 3: EXCEPCIONS A LA PROHIBICIÓ D'ESTACIONAR A LES PLACES DE ZONA BLAVA I TARONJA

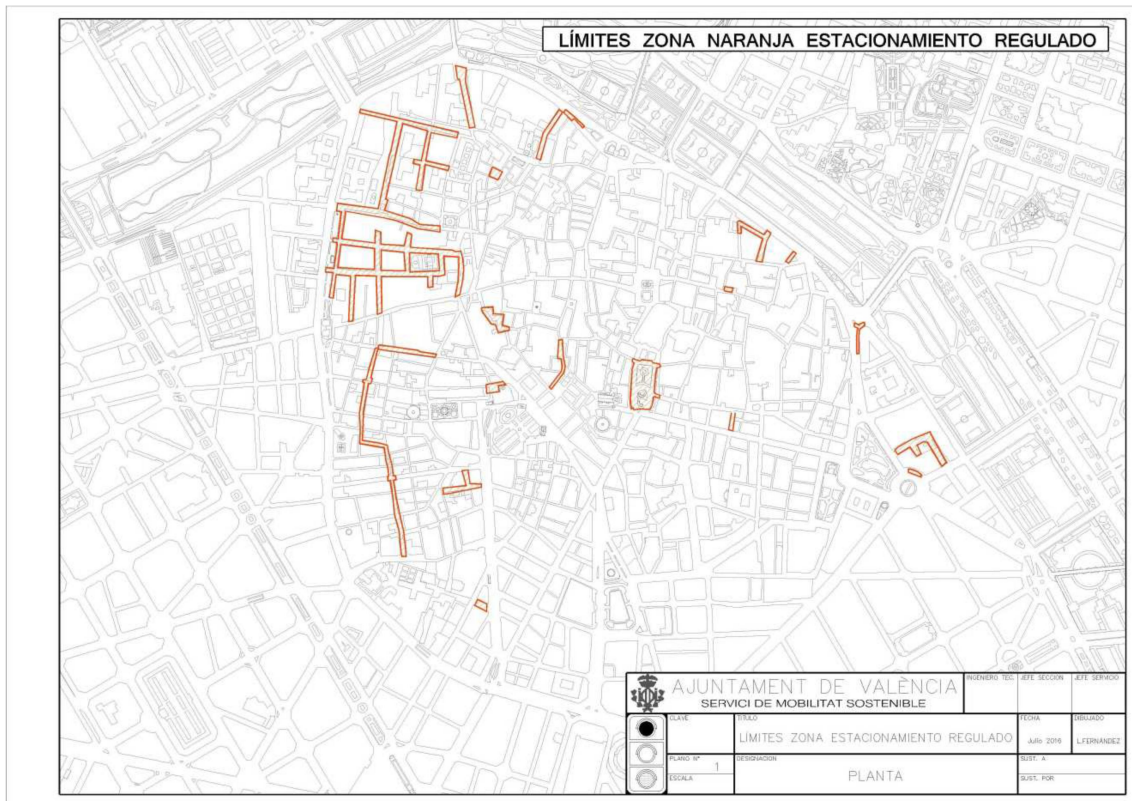
1. Residents amb autorització d'aparcament en zona taronja.
2. Titulars amb autorització d'aparcament en zona de persones amb mobilitat reduïda.
3. Titulars amb autorització de vehicles comercials i industrials.
4. Titulars amb autorització per mudances, obres, etc.

5. Servisios essencials: vehicles d'extinció d'incendis, salvament i protecció civil, forces i cossos de seguretat, ambulàncies i vehicles d'assistència sanitària pública i privada, i en general, els que siguen necessaris per a la prestació de servisios públics bàsics (electricitat, aigua, gas, telecomunicacions).

6. Els vehicles catalogats com a poc contaminants segons la DGT (Zero i Eco), també podran aparcar en la zona blava i taronja. En teoria tots els vehicles han de tindre un identificador oficial de la categoria a què pertanyen, i l'han de posar en la part visible del vehicle.

ANNEX 4: ZONA BLAVA I ZONA TARONJA UBICADES A LA CIUTAT DE VALÈNCIA

ANNEX 5: EXCEPCIONS A LA CIRCULACIÓ DE VEHICLES DE L'EPISODI TIPUS 2.

1. Transport públic.
2. Vehicles catalogats com poc a contaminants segons la DGT (Zero i Eco).
3. Vehicles de persones amb mobilitat reduïda en els quals s'exhibisca l'autorització especial corresponent.
4. Servícis essencials (vehicles d'extinció d'incendis, salvament i protecció civil, forces i cossos de seguretat, ambulàncies i vehicles d'assistència sanitària pública i privada i, en general, els que siguem necessaris per a la prestació de servícis públics bàsics: electricitat, aigua, gas, telecomunicacions) .
5. Els titulars d'una autorització de comercials i industrials.
6. Vehicles comercials i industrials per a operacions de distribució urbana de mercaderies:
 - o Vehicles amb massa màxima autoritzada igual o inferior a 3.500 quilograms.
 - o Vehicles amb massa màxima autoritzada superior a 3.500 quilograms, exclusivament quan es tracte de vehicles híbrids que no s'hi puguem endollar o es propulsen amb gas líquid de petroli o gas natural comprimit.
7. Vehicles de mudances.
8. Vehicles per a la realització de controls ambientals municipals.
9. Vehicles destinats al transport de persones detingudes.
10. Grues per al remolc de vehicles.

11. Vehicls per a l'arregleca de fem, neteja i neteja viària.
12. Vehicls d'autoescoles.
13. Vehicls de transport funerari.
14. Vehicls de professionals amb una hora de inici o de fi de jornada laboral fora de l'horari de cobertura del transport públic (0:00 a 6:30 hores), acreditat a través d'un certificat de l'ocupador.
15. Unitats mòbils de producció i retransmissió audiovisual.